

SLABÁ MÍSTA NAŠEHO VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

VLIV SOCIOEKONOMICKÉHO STATUSU „SES“ NA VÝSLEDKY ŽÁKŮ

Dominantním faktorem ovlivňující výsledky žáků NEJEN v mezinárodních testech gramotnosti je status „SES“ daného žáka **jak na úrovni školy**. SES není jediným prediktorem, avšak jeho efekt je velmi silný.

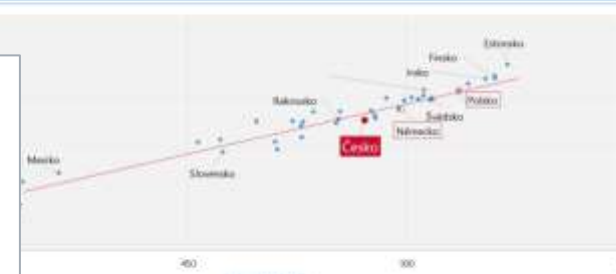
Nepříznivý socioekonomický status žáků faktorem negativně ovlivňujícím již žáků znalosti a dovednosti žáků je do značné míry kompenzován patřičnými opatřeními.

V RÁMCI EU I OECD MAJÍ NAŠE DĚTI JEDNU Z NEJNIŽŠÍCH ŠANCÍ, ŽE BUDOU MÍT LEPŠÍ VZDĚLÁNÍ NEŽ JEJICH RODIČE.

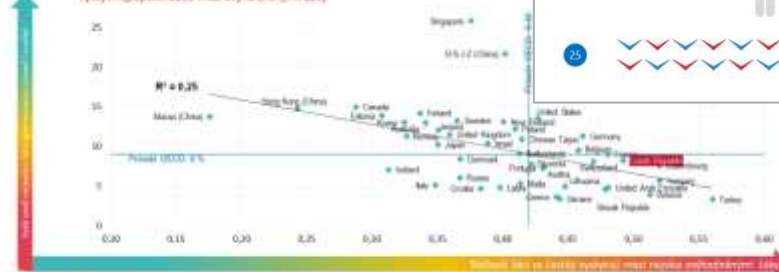
PISA 2018

SOUVISLOST MEZI CELKOVÝMI VÝSLEDKY ŽEMĚ A VÝSLEDKY ŽÁKŮ S NEJNIŽŠÍM SES

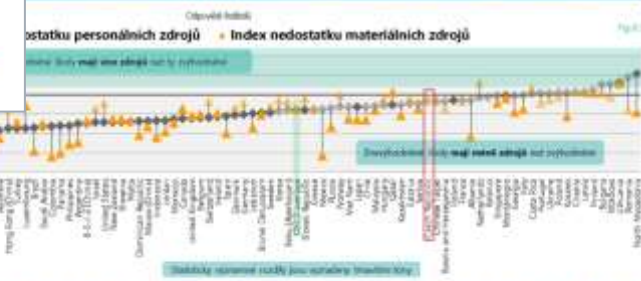
V ČR SE ŽÁCI S NEJLEPŠÍMI VÝSLEDKY Z NEJVÍCE ZVÝHODNĚNÝCH SKUP

Výskyt nejlepších žáků mezi zvýhodněnými žáky

HODNĚNÉ ŠKOLY MAJÍ V ČR NAVÍC MĚNĚ ZDROJŮ (Z HLEDISKA PERSONÁLNÍHO I MATERIÁLNÍHO VYBAVENÍ)

Podíl zvýhodněných a znevýhodněných školami z hlediska personálních a materiálních zdrojů

WELLBEING – JEDNO Z „MODERNÍCH“ TÉMAT, KTERÉ BUDE ZA ČAS NAHRAZENO DALŠÍM, NEBO KONCEPT OBSAŽENÝ JIŽ ROKY V KRITÉRIÍCH ČŠI?

S expertem na vzdělávání Andym Hargreavesem o lekcích z pandemie, inkluzi i pojmu wellbeing

<https://www.respekt.cz/rozhovor/vzdelavani-po-covidu-ucitele-by-nemeli-zabouchnout-dvere-pred-rodici>

<https://www.eduin.cz/clanky/educast-o-wellbeingu-s-lenkou-felcmanovou/>

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/aby-se-deti-i-ucitele-tesili-do-skoly-wellbeing/r~e76700ecd6a511eb8fa20cc47ab5f122/>

PRACOVNÍ DEFINICE WELLBEINGU

Obecná definice

Wellbeing je stav, ve kterém můžeme v podporujícím a podnětném prostředí plně rozvíjet svůj fyzický, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní potenciál a žít spolu s ostatními plnohodnotný a spokojený život.

Definice má pět dimenzí (oblastí)

Fyzická - Souvisí s fyzickým zdravím a bezpečím a je ovlivněn fyzickou aktivitou, zdravým stravováním, spánkovým režimem a uvědomělou volbou zdravého životního stylu a prostředí.

Kognitivní - Souvisí se schopnostmi kritického myšlení, řešení problémů a kreativity. Odráží se ve způsobu zpracování informací, vytváření úsudků a také v motivaci a vytrvalosti k úspěšnému dosahování stanovených cílů.

Emocionální - Souvisí s kladným vnímáním sebe sama, rozpoznáváním emocí a seberegulací. Odráží se ve schopnosti důvěry v sebe i druhé a v odolnosti umožňující zvládat nepříznivé situace.

Sociální - Souvisí se schopností empatie, pocitem sounáležitosti, navazováním a udržováním vztahů a spolupráce s ostatními a komunikačními dovednostmi.

Duchovní - Souvisí s poznáváním a naplňováním smyslu naší existence, hodnotami a etickými principy.

VZDĚLÁVACÍ PROSTŘEDÍ ŠKOLY V KRITÉRIÍCH

WELLBEING – KOGNITIVNÍ OBLAST

Souvisí se schopnostmi kritického myšlení, řešení problémů a kreativity. Odráží se ve způsobu zpracování informací, vytváření úsudků a také v motivaci a vytrvalosti k úspěšnému dosažení stanovených cílů.

4.2

Pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích aktivit pro naplnění stanovených cílů.

Pedagogové nabízejí žákům aktivity podporující objevování, vyjadřování názorů, kládkování otázek, tvořivost, autonomii a iniciativu každého z žáků. Pedagogové podporují pochopení souvislosti toho, co se naučí ve škole s běžnými životními situacemi.

Zdroj: Pracovní skupina Wellbeing projektu Partnerství 2014+ | Kritéria hodnocení podmínek, prostředí a výsledků vzdělávání ve školách od 2021/2022 CZ

WELLBEING – EMOCIONÁLNÍ OBLAST

Souvisí s kladným vnímáním sebe sama, rozpoznáváním emocí a seberegulací. Odráží se ve schopnosti důvěry v sebe i druhé a v schopnosti umožňující zvládat nepříznivé situace.

Pedagogové ve své práci zaměřují na sociální a osobnostní rozvoj žáků. Pedagogové nabízejí žákům aktivity, které posilují jejich pozitivní sebepojetí a psychickou zdatnost a odolnost. Vyjadřují očekávání, že všichni žáci dosáhnou dobrých výsledků, podporují žáky v této víře a jsou ochotni ložit úsilí pro podporu každého žáka.

Zdroj: Pracovní skupina Wellbeing projektu Partnerství 2014+ | Kritéria hodnocení podmínek, prostředí a výsledků vzdělávání ve školách od 2021/2022 CZ

WELLBEING – FYZICKÁ OBLAST

Souvisí s fyzickým zdravím a bezpečím a je ovlivněn fyzickou aktivitou, zdravým stravováním, spánkovým režimem a uvědomělou volbou zdravého životního stylu a prostředí.

1.4

Škola je vstřícné a bezpečné místo pro žáky, jejich rodiče i pedagogy.

Škola aktivně vytváří žákům, zaměstnancům i ostatním osobám oprávněným k pohybu v prostorách školy reálné fyzické a psychické bezpečí, a to nejen dodržováním právních předpisů, ale také zohledněním konkrétních podmínek a prostředí školy.

Zdroj: Pracovní skupina Wellbeing projektu Partnerství 2014+ | Kritéria hodnocení podmínek, prostředí a výsledků vzdělávání ve školách od 2021/2022 CZ

WELLBEING – SOCIÁLNÍ OBLAST

Souvisí se schopností empatie, poslušnosti, sounáležitosti, navazováním a udržováním vztahů a spolupráce s ostatními a komunikací dovednostmi.

3.2

Pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s žáky, rodiči i kolegy vstřícný, respektující přístup.

Svým vlastním jednáním modelují a podporují prosociální chování.

3.3

Pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu.

Zdroj: Pracovní skupina Wellbeing projektu Partnerství 2014+ | Kritéria hodnocení podmínek, prostředí a výsledků vzdělávání ve školách od 2021/2022 CZ

WELLBEING – DUCHOVNÍ OBLAST

Souvisí s uvědoměním a naplňováním smyslu naší existence a etickými principy.

Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti.

Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanských kompetencí žáků tím, že je zapojují do rozhodování o věcech, které se jich týkají, a poskytují jim příležitost vyjádřit vlastní názor. Svým přístupem k žákům systematicky podporují rozvoj jejich odpovědnosti, samostatnosti a sebekontroly.

4.4

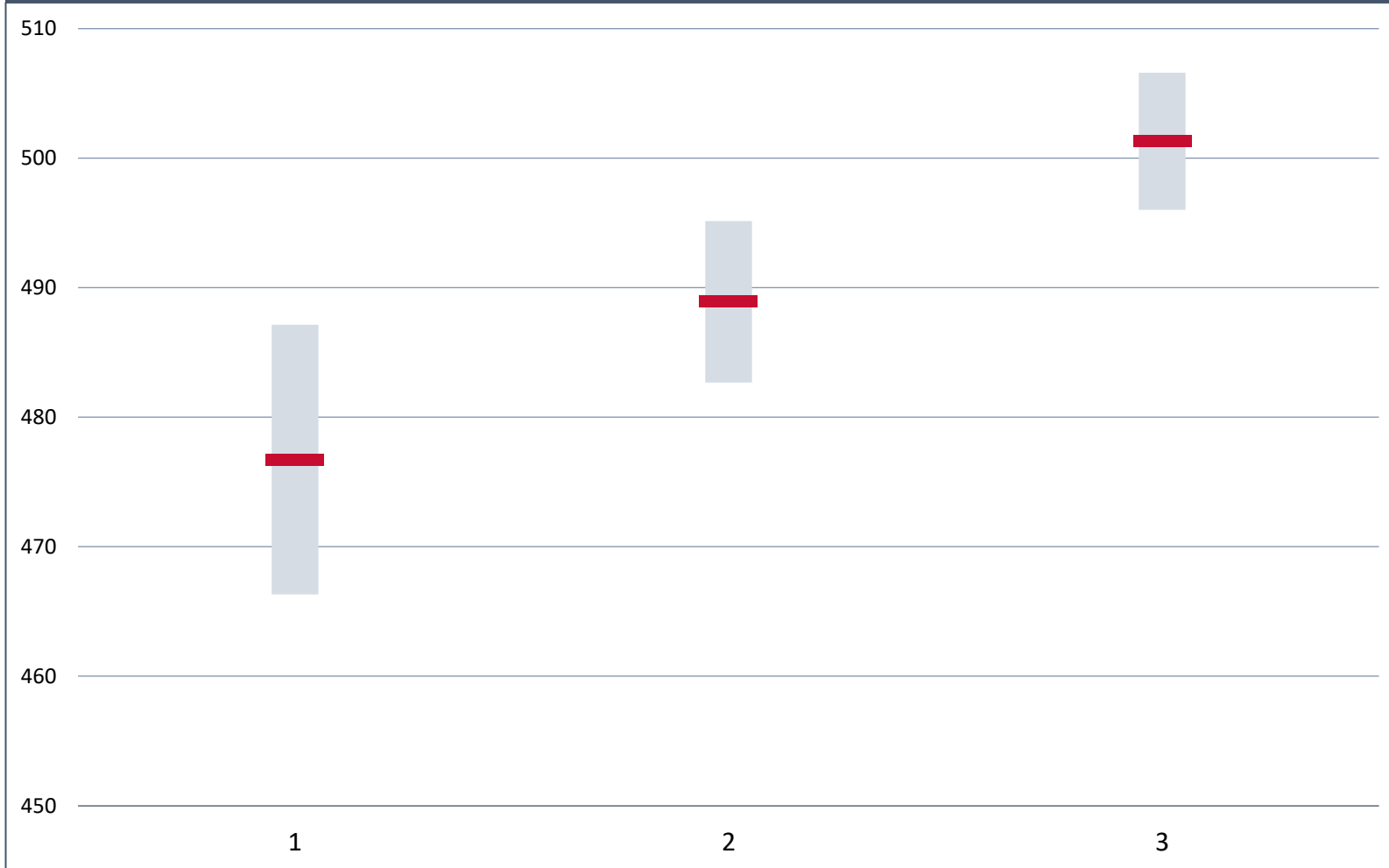
Zdroj: Pracovní skupina Wellbeing projektu Partnerství 2014+ | Kritéria hodnocení podmínek, prostředí a výsledků vzdělávání ve školách od 2021/2022 CZ

SOUNÁLEŽITOST SE ŠKOLOU

Žáci se silným pocitem sounáležitosti se školou (v dané škole se cítí dobře, takzvaně tam zapadají) **dosahují statisticky významně lepších výsledků** než žáci, kteří cítí slabší a střední sounáležitost. Silně pociťovaná sounáležitost žáků se školou má rovněž potenciál **kompensovat negativní efekty nízkého SES.**

Průměrné skóre čtenářské gramotnosti dle míry sounáležitosti žáka se školou

Pozn.: Červená linie značí průměrnou hodnotu, šedé pruhy 95% konfidenční interval.

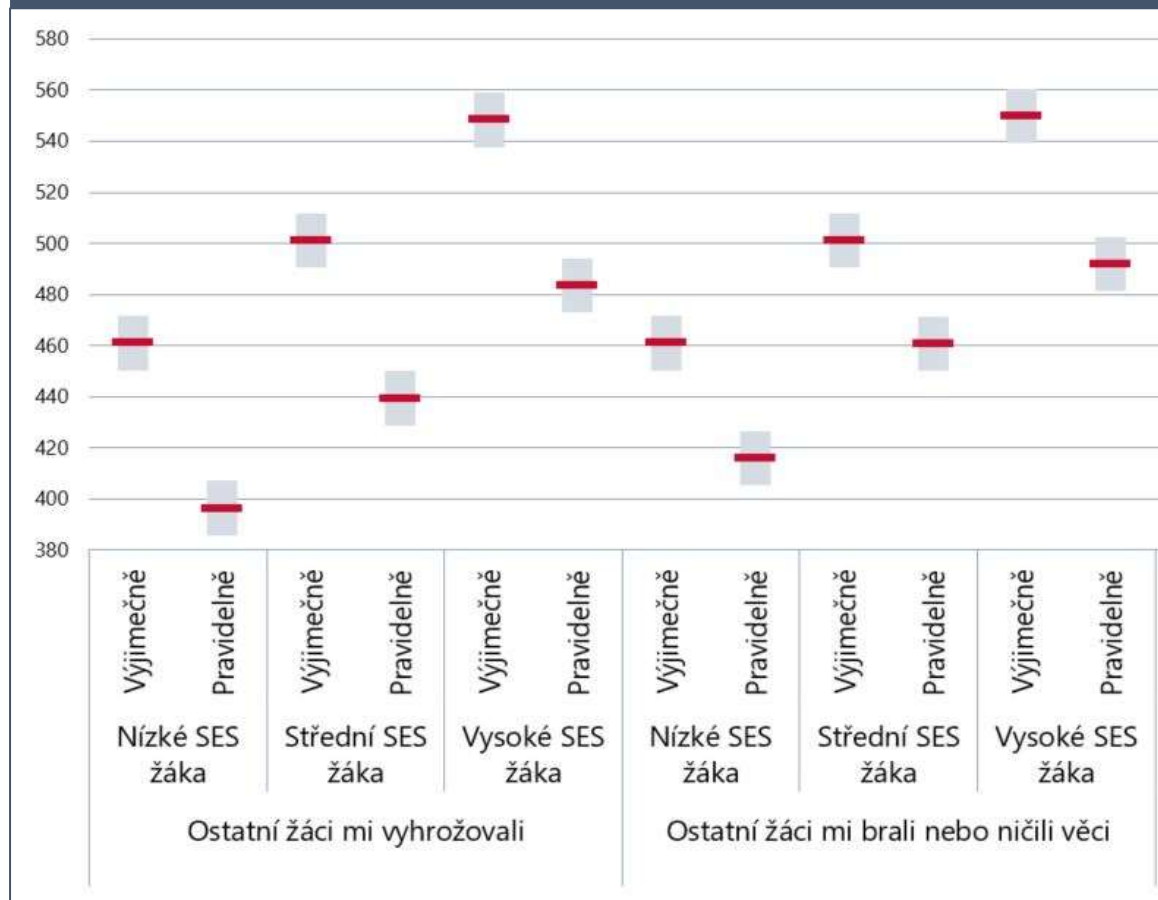

VYSTAVENÍ ŠIKANĚ

Z grafu je patrný **propad skóre žáků s různým průměrným SES při vystavení šikaně pravidelně**. Bez ohledu na typ nekonformní situace, které je žák vystaven, a jeho SES, žáci, kteří pociťují šikanu pravidelně, dosahují v testu gramotnosti nižšího skóre než žáci, kteří se se šikanou setkávají jen výjimečně.

Vedení škol by mělo usilovat o **vybudování vhodného školního prostředí**, v rámci kterého k šikaně nedochází, nebo alespoň takového, aby se žáci nebáli s případnými problémy svěřit učiteli. Případné **projevy šikany** je nutné **identifikovat v počáteční fázi** a **přijmout** náležitá **opatření**, a to jak na straně oběti, tak i agresora.

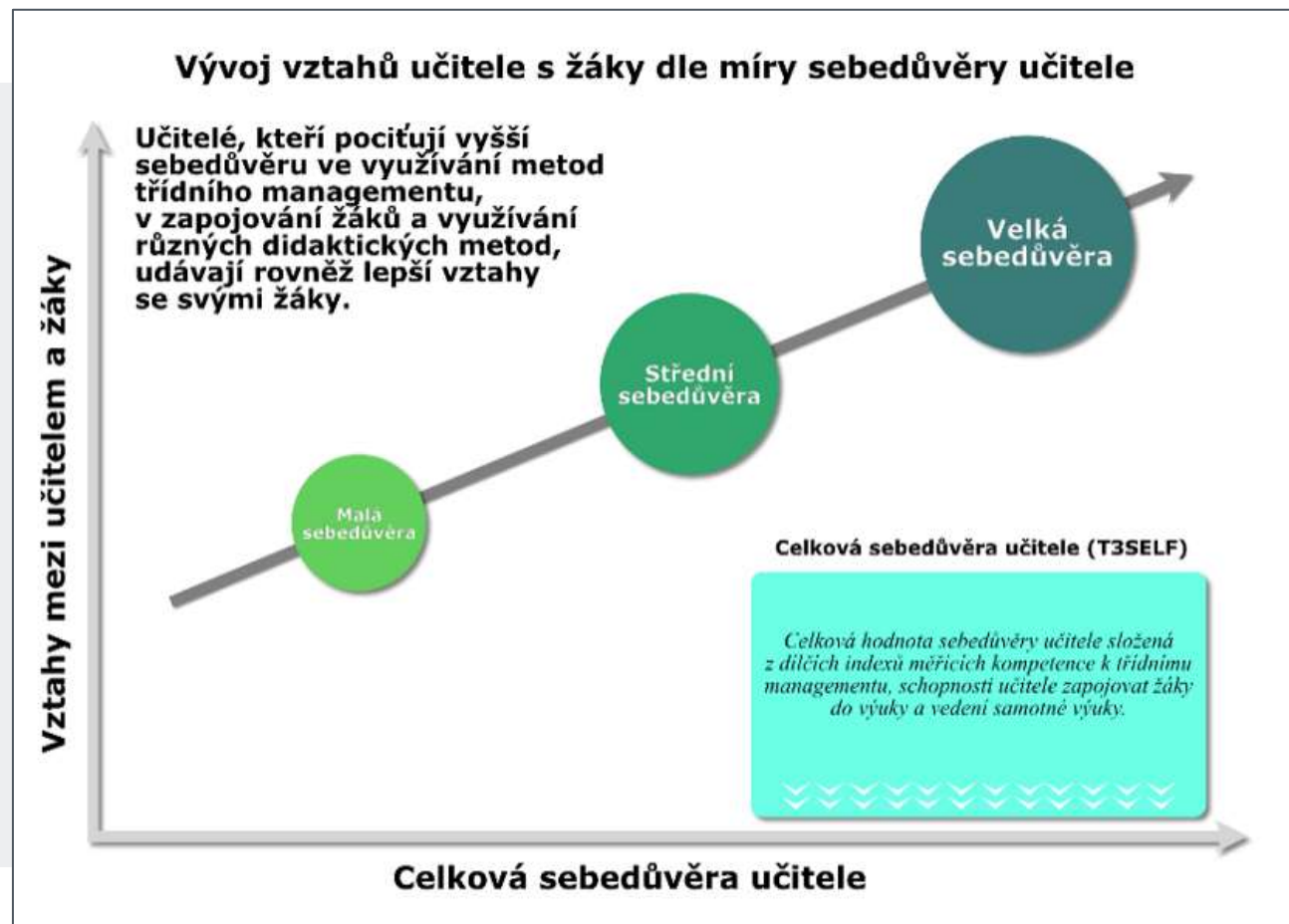
Průměrné skóre čtenářské gramotnosti dle zkušenosti se šikanou a dle SES žáka

Pozn.: Červená linie značí průměrnou hodnotu, šedé pruhy 95% konfidenční interval.

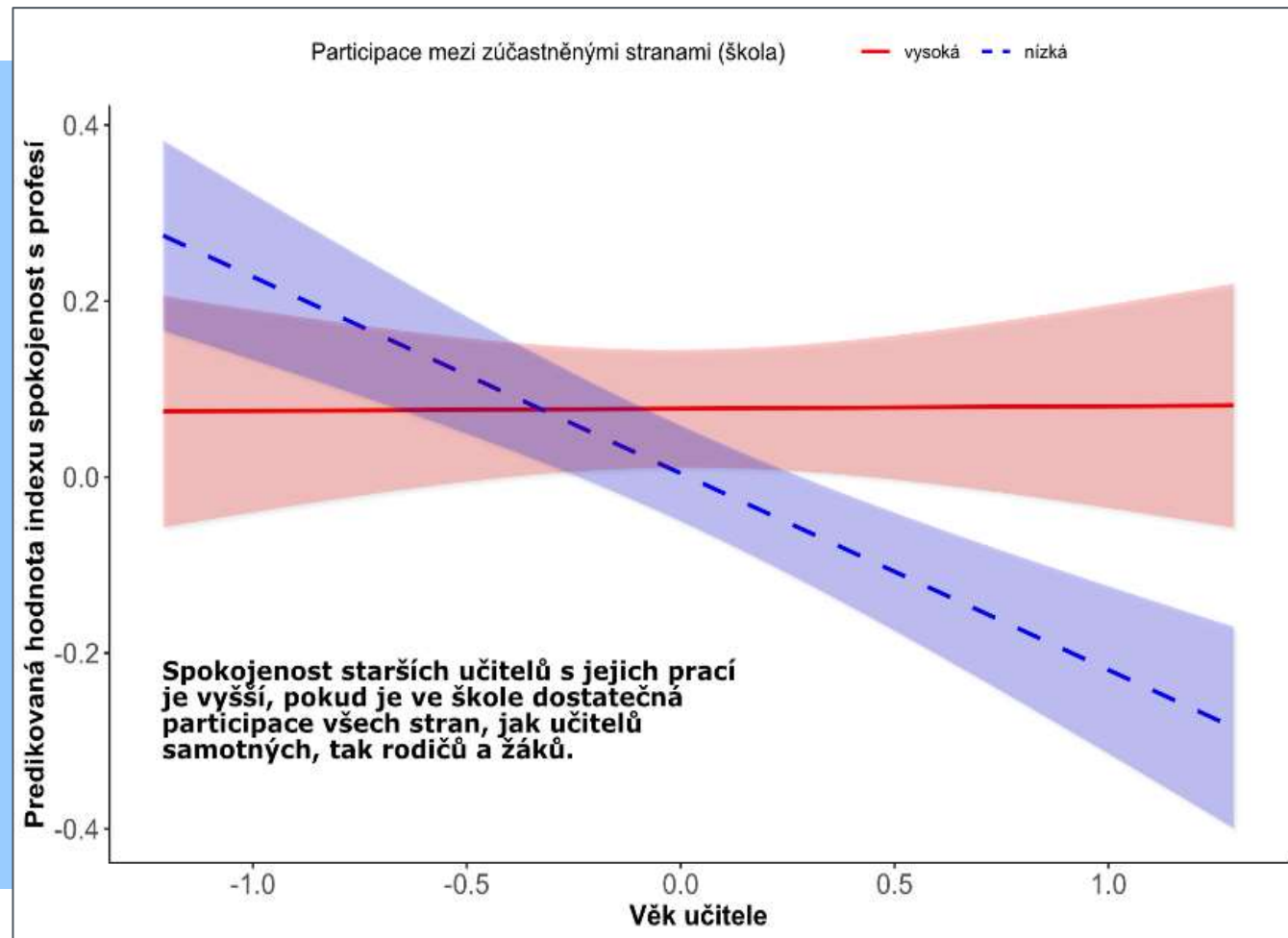
VZTAHY MEZI UČITELI A ŽÁKY SE ZLEPŠUJÍ SE ZVYŠUJÍCÍ SE SEBEDŮVĚROU UČITELŮ, **ALE**

Sebedůvěra učitelů – ve školách, které vzdělávají více znevýhodněných žáků, nemusí být lehké ji budovat, učitelé potřebují větší podporu.

KLIMA SBORU – NA UČITELÍCH ZÁLEŽÍ

S postupujícím věkem učitelů nedochází k poklesu spokojenosti, **pokud mají učitelé dostatečný prostor podílet se na chodu a směřování školy spolu s vedením školy, rodiči i žáky.** Pokud tento prostor pro zapojení nevnímají, spokojenost učitelů s postupujícím věkem klesá.

WELLBEING UČITELŮ PODPORUJE INOVATIVNÍ PROSTŘEDÍ VE ŠKOLÁCH

Spokojenost učitelů v práci a klima pedagogického sboru dle míry inovativnosti pedagogického týmu

